

Kaitseliidu struktuuriüksuse ja allüksuse sümboli, eraldusmärgi ja teenetemärgi väljatöötamise kord

1. Üldosa

- 1.1 Käesoleva korraga kehtestatakse Kaitseliidu struktuuriüksuse ja allüksuse (edaspidi ühiselt *üksus*) v.a Naiskodukaitse sümboli, eraldusmärgi, teenetemärgi väljatöötamise põhimõtted ning eraldusmärgi ja teenetemärgi liigitus, samuti üksuse sümboolika kasutamine meenetel ja ehetel.
- 1.2 Käesolev kord ei kohaldu pärast 1. aprilli 2013. a rakendunud kaitseliidu seadust Kaitseliidu keskjuhatuse (edaspidi *KLKeJuh*) poolt kehtestatud üksuse sümboolika suhtes.
- 1.3 Käesolev kord on juhendumiseks üksusele, kus kavatsetakse luua uut või taasluua varasemat sümbolit.

2. Mõisted

- 2.1 Kaitseliidu sümboolikakomisjon (edaspidi *komisjon*) on Kaitseliidu ülema (edaspidi *KL ülema*) käskkirjaga moodustatud nõuandev ja abistav organ üksuse poolt uue või taasloodava sümboolika osas.
- 2.2 Üksuse alaline sümboolika on selle kasutuse iseloomu poolest ajaliselt piiramata.
- 2.3 Üksuse ajutine sümboolika on selle kasutuse iseloomu poolest ajaliselt piiratud (nt: tähtajaliselt loodud üksus, rahvusvaheline õppus, sõjalis-sportlikud üritused ja muud koostöö projektid).
- 2.4 Üksuse sümboolika on üksusele ainuomane ja kordumatu sümbolite kogum.
- 2.5 Üksuse sümbol on üksusele ainuomane ja kordumatu tunnusmärk.
- 2.6 Üksuse eraldusmärk on üksuse poolt välja antav rinnamärk (nt: struktuuriüksuse-, kursuse-, kutse-, oskus- ehk saavutusmärk).
- 2.7 Üksuse teenetemärk on üksuse poolt välja antav tunnustus.
- 2.8 Meene on üksuse sümbolit kandev kingitav või müüdav ese (nt: lauamedal, mütsimärk, teenete- või tänuplaad jne).
- 2.9 Ehe on üksuse sümbolit kandev ese, mida kasutatakse kaela-, kõrva- ja käeehtena või riiete kaunistuseks.

3. Sümboli väljatöötamise algatamise ja läbiviimise kord

- 3.1 Sümboli väljatöötamine algatatakse sümboli kasutuselevõttu sooviva üksuse juhatuse ettepanekul. Üksus, kus puudub kollegiaalne juhtimisorgan, algatatakse sümboli kasutuselevõtt üksuse juhi ettepanekul.
- 3.2 Struktuuriüksuse juht moodustab üksuse juhatuse otsuse alusel käskkirjaga sümboli väljatöötamiseks töögrupi ning määrab sellele juhi (edaspidi *töögrupi juht*).
- 3.3 Töögrupi juhil on soovitatav kaasata sümboli väljatöötamisesse vastava ala asjatundjat.
- 3.4 Töögrupi juht teavitab komisjoni uue või taasloodava sümboli väljatöötamise kavatsusest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt 12 kuud enne sümboli planeeritavat kasutusele võtmist, v.a ajutised sümbolid.
Komisjon arutab uue või taasloodava sümboli sobilikust ning nõustab vajadusel töögruppi sümboolika väljatöötamises.
- 3.5 Väljatöötatud sümboli kavand(id) ja seonduvad dokumendid (sh statuut) esitatakse elektrooniliselt komisjonile arutamiseks ja seisukoha võtmiseks.
- 3.6 Komisjoni positiivse otsuse korral esitab üksus sümboliga seotud dokumendid kinnitamiseks KLKeJuh-le.
- 3.7 Komisjoni negatiivse otsuse korral edastatakse töögrupile negatiivse otsuse põhjused. Töögrupp seejärel, kas loobub sümboli väljatöötamisest või võtab arvesse komisjoni otsust sümboli edasisel väljatöötamisel või esitab muutmata kuju KLKeJuh otsustamiseks.
- 3.8 KLKeJuh positiivse otsuse korral võetakse sümbol esitatud kujul kasutusse.
- 3.9 KLKeJuh negatiivse otsuse korral edastatakse töögrupile negatiivse otsuse põhjused. Töögrupp seejärel, kas loobub sümboli väljatöötamisest, või võtab arvesse KLKeJuh otsust sümboli edasisel väljatöötamisel.

4. Sümbolite väljatöötamise põhimõtted

- 4.1 Sümbolite väljatöötamisel lähtutakse heraldika (vapid ja embleemid), veksilloloogia (lipud) ning faleristika (aumärgid ja muud rinnamärgid) rahvusvaheliselt tunnustatud reeglitest, tuginedes sealjuures järjepidevuse rõhutamiseks oma ajalooliselt väljakujunenud sümbolitele ja tavadele.
- 4.2 Uue või taasloodava sümboli loomine algab sümboli kirjeldusest ja selle kujunduselementide valiku selgitusest, millele järgneb sümboli graafiline kujundamine. Loodav sümbol peab kajastama üksuse eripära, ülesannet või põhitegevust ning riigikaitset laiemalt.

- 4.3 Sümbol peab olema selgelt äratuntav ja üheselt mõistetav.
- 4.4 Värvilahenduses tuleb eelistada heraldilisi värvuseid, milleks on metallid hõbe ja kuld (asendusvärvused vastavalt valge ja kollane) ning emailid punane, sinine roheline ja must.
- 4.5 Vältida tuleb olemasoleva teisele institutsioonile või isikule kuuluva sümboli kopeerimist või jäljendamist, kuid võimalusel järgida alati Kaitseliidu ajaloolisi sümboleid.
- 4.6 Ajalooliste sümboolika kasutamisel võib neid joonistuslikult kaasajastada, muutmata algset sisulist tähendust.
- 4.7 Sümbolite loomisel tuleb arvestada, et erinevalt heraldika üldreeglist Kaitseliidu Põhjakotka asend sümbolil ei muutu, olenemata sümboli paigutusest.
- 4.8 Totalitaarsete süsteemide ning poliitiliste ühendustega üldtuntult seostatavate sümboolika kasutamine on keelatud. Samuti tuleb hoiduda alternatiiv- ja subkultuuride põhimõtete, stiili ja sümboolika kasutamisest ning tõlgendamisest.
- 4.9 Võõrkeelset kirja, sh lühendeid, välja arvatud ladina keel võib kasutada ainult rahvusvaheliste koostööprojektide, õppuste ja operatsioonidega seotud ajutiseks kasutamiseks loodava sümboolika puhul.

5. Üksuse embleemi (vapi), lipu ja käiseembleemi loomise tingimused

- 5.1 Üksus võib luua või taasluua oma põhisümbolina embleemi. Heraldikareeglitele vastavat embleemi võib nimetada vapiks.
- 5.2 Embleemi (vappi) kasutatakse peamiselt lipul, käiseembleemil ja teenetemärgil.
- 5.3 Üksusele oma sümboli loomine toimub põhjendatud vajaduse ilmnemisel.
- 5.4 Üksusele võib luua või taasluua lipu, kui on täidetud vähemalt üks alljärgnevatest tingimustest:
- 5.4.1 alaline vahetu alluvus KL ülemale või struktuuriüksuse juhile;
 - 5.4.2 eksisteerinud maleva, malevkonna või üksikkompanii järjepidevuse kandmine.
- 5.5 Lippude teisi liike (näiteks vimpel) luuakse ainult vajaduse ilmnemisel üksuse juhatuse või üksuse, kus puudub kollegiaalne juhtimisorgan, juhi ettepanekul.
- 5.6 Üksusele võib luua või taasluua käiseembleemi, kui on täidetud vähemalt üks alljärgnevatest tingimustest:
- 5.6.1 alaline vahetu alluvus KL ülemale või struktuuriüksuse juhile;
 - 5.6.2 eksisteerinud maleva, malevkonna või üksikkompanii järjepidevuse kandmine;
- 5.7 Allüksusele võib luua käiseembleemi üksuse ülemale vahetult alaliselt alluvale vähemalt rühmasuurusele või sellega samaväärsele allüksusele, kui allüksuse

funktsioonid erinevad tunduvalt struktuuriüksuse teiste allüksuste funktsioonidest või iseloomust.

5.8 Käiseembleem peab olema kompaktna (üheosaline) .

5.9 Mitmeid üksusi ühendav struktuuriüksus (nt maakaitseringkond) võib olemasoleva käiseembleemi kohal kandmiseks luua ühtekuuluvust sümboliseeriva lisaembleemi.

6. Eraldusmärk

6.1 Eraldusmärk liigitub: üksusemärgiks, **kursusemärgiks**, **kutsemärgiks**, oskus- ehk saavutusmärgiks.

6.2 Üksusemärk märk on:

6.2.1 käiseembleem kuuluvusmärgina üksuse isikkoosseisu ühistunde süvendamise välisel rõhutamisel;

6.2.2 rinnamärk tunnustusmärgina teenistuse, töö või muu silmapaistva tegevuse eest struktuuriüksuses;

6.2.3 rinnamärk staažimärgina pikaajalise teenistuse eest struktuuriüksuses.

6.3 Kursusemärk on rinnamärk ja/või embleem, mis antakse vastava kursuse lõpetamise eest. Kursusena käsitletakse õpinguid õppeplaani ja programmidega määratud läbiviidavaid täiendõppe koolitusi sõjaväelise väljaõppe omandamiseks või kvalifikatsiooni tõstmiseks.

6.4 Kutsemärk on rinnamärk ja/või embleem, mis antakse ameti- või erialase ettevalmistuse põhjal ametlikult määratud kvalifikatsioonitaseme omistamise eest teatud ameti- või erialavaldkonnas. Kutsemärgi olemus võib väljenduda ka teenistuse-, kvalifikatsiooni-, eriala- või ametimärgi nimetusega rinnamärgis.

6.5 Oskus- ehk saavutusmärk on rinnamärk ja/või embleem, mis antakse tunnustusena õppimise ja harjutamise teel omandatud asjatundlikkuse ja meisterlikkuse eest teatud tegevus- või väljaõppevaldkonnas. Märk võib sisaldada järke (järgumärke), et võimaldada oskuste järjepidevat arendamist ning motiveerida järgmisele tasemele jõudmist.

6.6 Sõltumata üksuse teenistusmärgi suurusest, kujust, valmistamise materjalist, tehnilisest kinnitusest ning kandmise kohast vormi esiosal, on selle põhiliseks nimetuseks „rinnamärk“.

6.7 Käesoleva punktis 6.3 ja 6.4 nimetatud märgi kirjelduse kehtestab keskkogu ja selle kasutamise korra Kaitseliidu ülem.

6.8 Käesoleva punktis 6.5 nimetatud märgi väljaandmist, mis on seotud sõjalise väljaõppega, kooskõlastab Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond.

7. Teenetemärk

7.1 Üksus võib luua või taasluua ühe teenetemärgi, kui üksus on järjepidevalt eksisteerinud vähemalt 3 aastat.

7.2 Taasloodava teenetemärgi puhul tuleb järgida ajalooliselt väljakujunenud mõõte ja tehnilist lahendust, kui see on tehniliselt teostatav.

7.3 Teenetemärgil võib olla eriklass Kaitseliitu mittekuuluva isiku teenete väärtustamiseks.

7.4 Teenetemärgid on ilma lindita.

7.5 Struktuuriüksuse teenetemärk võib olla mitmeliigiline.

7.6 Allüksuse teenetemärk on üheliigiline.

8. Meene ja ehe

8.1 Üksuse sümboolikaga meene ja ehte kasutusele võtmise otsustab üksuse juhatus. Üksus, kus puudub kollegiaalne juhtimisorgan, otsustab meene ja ehte kasutuselevõtu üksuse juht.

8.2 Meene ja ehte loomisel peab võimaluse piires arvestama stiiliraamatu juhistega, ning head tava järgides.

8.3 Kaitseliidu ülese sümboolika kasutamise meenetel ja ehetel otsustab KL ülem või tema poolt volitatud üksuse juht.